

Απόφαση 1611 (2008)

Μετανάστευση από την Υποσαχάρια Αφρική¹

1. Η Αφρική είναι μια ήπειρος που πλήττεται ιδιαίτερα από τη μετανάστευση. Λαμβάνοντας υπόψη την ανακρίβεια των στατιστικών δεδομένων, υπολογίζεται ότι περίπου 2 έως 4 εκατομμύρια άνθρωποι μεταναστεύουν ετησίως νόμιμα ή παράνομα από την Υποσαχάρια Αφρική με προορισμό χώρες εντός και εκτός της Αφρικής. Οι ένοπλες συγκρούσεις που πλήττουν, άμεσα ή έμμεσα, αυτήν την περίοδο 24 χώρες της Αφρικής καθώς και τα κλειστά σύνορα αρκετών εκ των αφρικανικών κρατών συμβάλουν στην αύξηση του αριθμού των μεταναστών που είναι μεγαλύτερος συγκρινόμενος με όσους μεταναστεύουν εντός της χώρας καταγωγής τους. Ταυτόχρονα, συμβάλουν στην περαιτέρω αύξηση αυτής της μετανάστευσης, παρόλους τους κινδύνους που ενέχει για τους ενδιαφερόμενους, η διαρροή εγκεφάλων, η ελκυστικότητα της Δύσης και η ύπαρξη μεγάλης διασποράς (παράγοντες έλξης) σε μερικές χώρες σε συνδυασμό με τη δυσκολία εύρεσης επαρκώς αμειβόμενης εργασίας και με την αίσθηση ότι η Αφρική έχει βαλτώσει σε μια ατελείωτη κρίση (παράγοντες ώθησης).

2. Η απέλαση των μεταναστών από την Υποσαχάρια Αφρική είναι συχνά δύσκολη αν όχι αδύνατη λόγω της άρνησής τους να υποδείξουν τις πραγματικές χώρες προέλευσης τους, της έλλειψης συμφωνιών επανεισδοχής όταν είναι γνωστές οι χώρες καταγωγής τους, των προσπαθειών των ενώσεων που υπερασπίζονται τους παράνομους μετανάστες να αποτρέψουν την απέλασή τους δια της αεροπορικής οδού, ή της αντίστασης των μεταναστών που επιδιώκουν να δημιουργήσουν σύγχυση στους υπόλοιπους επιβάτες, ακόμα και να βλάψουν τα αεροσκάφη, με τη συνδρομή όσων τους περιμένουν στα αεροδρόμια.

3. Αυτά τα μεταναστευτικά κύματα αυξάνουν τον αριθμό των μεταναστών που έχουν ήδη εγκατασταθεί στις χώρες υποδοχής και σε συνδυασμό με τα παιδιά που γεννιούνται σ' αυτές διαμορφώνεται μια κοινότητα αφρικανικής προέλευσης που καθίσταται όλο και πιο «ορατή» προκαλώντας συχνά, λόγω του μεγέθους της, ξενόφοβες αντιδράσεις.

4. Ποικίλουν εξαιρετικά και καθίστανται όλο και πιο περίπλοκα τα κίνητρα – οικονομικά, οικογενειακά, κοινωνικά ή πολιτικά – αυτής της μετανάστευσης. Παρά τη βαθμιαία εναρμόνιση των ευρωπαϊκών πολιτικών, στο μέτρο που τα κράτη έχουν διαφορετική νομοθεσία είναι φυσικό να επιλέγουν οι μετανάστες τις χώρες όπου επωφελούνται περισσότερο και ενέχουν τους λιγότερους κινδύνους γι' αυτούς, ειδικά όσον αφορά στην απέλαση. Αυτό το φαινόμενο των «μεταναστών σε τροχιά» συμβάλει στη μετάλλαξη των διαδικασιών της μετανάστευσης αλλά και στην αύξηση του αριθμού των γυναικών μεταναστριών.

5. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση εκτιμά ότι η Ευρώπη αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις στους τομείς του ελέγχου της παράνομης μετανάστευσης και της διαχείρισης της άτυπης οικονομικής δραστηριότητας, που προϋπήρχε της μαζικής άφιξης των μεταναστών από την Υποσαχάρια Αφρική, αλλά εντάθηκε με την παρουσία τους, και κατά παράδοξο τρόπο συνέδραμε στην ταχεία ένταξή τους στις χώρες υποδοχής. Συγχρόνως, η Ευρώπη μπορεί να ωφεληθεί από την άφιξη νεότερων μεταναστών που αμβλύνουν τις συνέπειες των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων από τις οποίες πλήττεται.

6. Όμως, παρά τη νομοθεσία για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων δεν έχουν όλα τα ευρωπαϊκά κράτη την ικανότητα να εγγυηθούν σε όλους τους μετανάστες που εγκαθίστανται στο έδαφός τους δίκαιη μεταχείριση όσον αφορά στην πρόσβαση στη φροντίδα της υγείας, στην εκπαίδευση, στην αξιοπρεπή στέγαση και στην επαρκώς αμειβόμενη νόμιμη απασχόληση.

7. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της μετανάστευσης από την Υποσαχάρια Αφρική

¹ Υιοθετήθηκε από τη Συνέλευση στις 18.4.2008. Μετάφραση και επιμέλεια: Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα.

και προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα σε κάθε κράτος να αποφασίσει αναλύοντας όλα τα δεδομένα η Συνέλευση θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας να εστιάσει σε τέσσερα βασικά σημεία: στην επικαιροποιημένη μελέτη των μεταναστευτικών κυμάτων, στη διαχείριση των συγκεκριμένων μεταναστευτικών μετακινήσεων, στη βαθμιαία εναρμόνιση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, στη βοήθεια προς την Αφρική και στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των χωρών υποδοχής και καταγωγής.

8. Επομένως, η Συνέλευση καλεί τα κράτη μέλη:

8.1. στον τομέα της μελέτης και της ολοκληρωμένης διαχείρισης των μεταναστευτικών κυμάτων:

8.1.1 να ιδρύσουν εθνικά και περιφερειακά παρατηρητήρια της μετανάστευσης,

8.1.2 να τηρούν αρχεία με στοιχεία για τους καταυλισμούς των μεταναστών που δημιουργούνται στην επικράτειά τους με σκοπό τον έλεγχο της ένταξης και των μετακινήσεων των μεταναστών και την ανάληψη της φροντίδας ή την αρωγή των πληθυσμιακών ομάδων που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες,

8.1.3 να καταστήσουν ασφαλέστερη την απέλαση εποπτεύοντας στενά τις διεθνείς ναυλωμένες πτήσεις, παρέχοντας στους υπό απέλαση αλλοδαπούς εγγυήσεις πρόσβασης σε δικαστικές διαδικασίες και υιοθετώντας συμφωνίες με τις χώρες που δέχονται την επανεισδοχή των ενδιαφερομένων σε πλαίσιο σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου,

8.2. στον τομέα της διαχείρισης των συγκεκριμένων μεταναστευτικών μετακινήσεων:

8.2.1 να παρέχουν εναλλακτικές του ασύλου λύσεις στους μετανάστες που δεν έχουν υποστεί διώξεις από τις αρχές τις χώρες καταγωγής τους αλλά από άλλη εθνική ομάδα συμπατριωτών τους ή από ένοπλες ομάδες που δρουν παράνομα στην πατρίδα τους,

8.2.2 να οργανώσουν την εξατομικευμένη επίβλεψη των μεταναστών σπουδαστών, σε συνεργασία με τις χώρες καταγωγής τους και τα προξενία ή τις πρεσβείες που λειτουργούν σε αυτές τις χώρες, ώστε να διευκολύνουν την επιτυχία της ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας τους και τον επαναπατρισμό τους ή την ένταξή τους στην αγορά εργασίας,

8.2.3 να υιοθετήσουν νομικά δεσμευτικά μέτρα για τη διαχείριση της μετανάστευσης των εγκύων και να αποτρέψουν τις παράνομες διαδικασίες μετανάστευσης που εξυπηρετούν την πατρότητα ή τις υιοθεσίες.

8.2.4 να διευκολύνουν τη μετανάστευση για πολιτισμικούς λόγους χορηγώντας τις κατάλληλες θεωρήσεις εισόδου,

8.3. στον τομέα της εναρμόνισης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας να συνεργαστούν για την εναρμόνιση της νομοθεσίας που ρυθμίζει :

8.3.1 την οικογενειακή επανένωση,

8.3.2 την παροχή ιατρικής βοήθειας στους παράνομους μετανάστες,

8.3.3 την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής

8.3.4 την εγγραφή των παιδιών των παράνομων μεταναστών στα σχολεία.

9. Για την ανάπτυξη της βοήθειας που χορηγείται στην Υποσαχάρια Αφρική βοήθειας και των δεσμών μεταξύ των χωρών καταγωγής και υποδοχής, η Συνέλευση καλεί στα κράτη μέλη :

9.1. να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη για την Αφρική, κυρίως με την ενθάρρυνση των διμερών ανταλλαγών και να διευκολύνουν τα αποκεντρωμένα προγράμματα συνεργασίας,

9.2. να αναπτύξουν έναν κεντρικό κατάλογο προσώπων εξειδικευμένων στις διάφορες αφρικανικές γλώσσες ικανών να επικοινωνούν με τους πολίτες των χωρών καταγωγής όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην επικοινωνία τους με τις αρχές,

9.3. να παρέχουν οικονομικά κίνητρα για την αποστολή εμβασμάτων στις χώρες καταγωγής αναλαμβάνοντας μέρος του κόστους,

9.4. να ενθαρρύνουν τη μεταφορά της τεχνογνωσίας στις χώρες καταγωγής μέσω των μελών

της διασποράς εισάγοντας απλουστευμένες διαδικασίες θεωρήσεων εισόδου και σύστημα αποζημίωσης για το υπολειπόμενο εισόδημα όσων μετακινούνται για το σκοπό αυτόν.

9.5. να υιοθετήσουν τα απαραίτητα μέτρα για το σεβασμό των θρησκευτικών παραδόσεων και των πολιτιστικών πρακτικών των μεταναστών από την Υποσαχάρια Αφρική,

9.6. να επιβάλλουν κυρώσεις για τις πρακτικές που παραβιάζουν τα δικαιώματα του ανθρώπου, όπως είναι η γυναικεία κλειτοριδεκτομή και όλες οι μορφές γεννητικού ακρωτηριασμού,

9.7. να υιοθετήσουν ή να ενδυναμώσουν τα θετικά μέτρα διάκρισης για τους μετανάστες της Υποσαχάριας Αφρικής, ιδιαίτερα στους τομείς της εκπαίδευσης, της στέγασης και της υγείας,

9.8. να διαθέσουν όσο το δυνατόν περισσότερους πόρους για τη μείωση ή την αποτελεσματική αντιμετώπιση των πανδημιών που μαστίζουν τις μολυσμένες περιοχές της Υποσαχάριας Αφρικής,

10. Για τη βαθμιαία εναρμόνιση των διαδικασιών που εφαρμόζονται στους μετανάστες από την Υποσαχάρια Αφρική με αυτές που ισχύουν για τους υπόλοιπους μετανάστες, η Συνέλευση υπενθυμίζει στα κράτη μέλη την ανάγκη συμμόρφωσης με τις παρακάτω πρακτικές ώστε:

10.1. να χορηγείται σε όλους τους μετανάστες από την Υποσαχάρια Αφρική έγγραφο διευκρινιστικό των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους,

10.2. να τους παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας στη γλώσσα τους,

10.3. να είναι ανθρώπινες οι συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα διέλευσης και κράτησης,

10.4. να διαφοροποιείται προσηκόντως η μεταχείριση των διαφόρων κατηγοριών των μεταναστών στο πλαίσιο της διαχείρισης των μεικτών κυμάτων μεταναστών και αιτούντων άσυλο που διαβιούν στα προαναφερόμενα κέντρα,

10.5. να συνάπτουν οι χώρες υποδοχής συμφωνίες επανεισδοχής και να διευρύνουν τη βοήθεια επαναπατρισμού σε όσους δεν αναγνωρίζονται πρόσφυγες,

10.6. να ενισχύσουν οι ενδιαφερόμενες χώρες τις προσπάθειες για την καταπολέμηση των δικτύων της παράνομης διακίνησης ανθρώπων και να επιβάλλουν αυστηρότερες κυρώσεις,

10.7. να ενισχύσουν οι ενδιαφερόμενες χώρες τους ελέγχους και να επιβάλλουν αυστηρότερες κυρώσεις στη μαύρη αγορά εργασίας.